

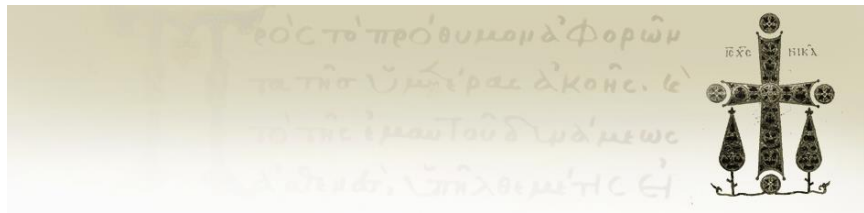
Homilie při příležitosti 4. Neděle Velkopostní

**Svatý Jan Sinajský čili Klimakos jako spisovatel
nebeského žebříku**

Podle díla (†) archim. Georgija Grigoriatského

**V Bohu zesnulého igumena Posvátného monastýru
sv. Řehoře na Svaté Hoře Athos**

*Bohonosný otče náš, Jane, zjevil ses jako obyvatel pouště,
anděl v těle a divotvůrce, půstem, bděním a modlitbou přijal jsi dary nebeské,
modlitbou uzdravuješ neduhy těl i duší těm, kteří se k tobě s vírou utíkají.
Sláva Tomu, jenž ti dal sílu; sláva Tomu, jenž tě korunoval;
sláva Tomu, který skrze tebe všechny uzdravuje. (Tropar, 1. hlas)*

Drazí bratři a sestry v Kristu,

„Náš Pán, Vůdce náš ve víře a Zakladatel, jakož i Hlava naší Církve, o nás vždy pečoval, a dodnes pečuje, abychom my, jeho věrní, měli správné duchovní vedení pro náš život v Kristu.“

Těmito slovy uvedl stárec Georgios Grigoriatský v roce 2006 svou besedu na téma 4. neděle velkopostní, zasvěcené svatému otci Janu Sinajskému čili Klimakovi.

Tehdejší igumen svatohorského monastýru sv. Řehoře hned na úvod svého kázání zdůraznil, že právě proto náš Pán a Spasitel „zjevil ve své Církvi mnoho duchonosných a bohonosných učitelů, kteří jsou osvíceni Duchem Svatým nás vyučují pro náš život v Kristu“.

Mezi tyto velké *Učitele* naší víry patří také svatý Jan Klimakos, jehož památku si každoročně připomínáme právě o 4. neděli velkopostní.

Svatý Jan vedl svůj duchovní zápas současně jako mnich, jako obyvatel kinovia, čili mnišského společného života, a také jako igumen. Dokázal přirozeně díky svému velkému úsilí a zápasu „vzejít po stupních theose, a při tom začít od těch nejnižších stádií duchovního života, až do těch nejvyšších, jimiž jsou dokonalá láska k Bohu a k lidem, jakož i sjednocení s Bohem a theose“.

To, co je na celém životě svatého otce Jana nejpůsobivější a v čem máme my, pravoslavní křesťané, velkou výhodu a velké štěstí, že svatý Jan nejen že vystoupal křížek po křížku až na samý vrchol duchovního života, nýbrž že také díky svému velkému osvícení Duchem Svatým, a jsa naplněn Boží blahodátí, zanechal pro nás svůj odkaz – „Žebřík svatých ctností“.

Janův „Žebřík“ odhaluje a naznačuje i nám, jak je možné vyjít, krok za krokem, po jednotlivých stupních výš a výš, aby se mohl člověk sjednotit s Bohem a dosáhnout cíle svého života.

Uvědomme si, prosím, že svatý Jan neučil o věcech, které pouze zaslechl z vyprávění, nýbrž že učil o věcech, které sám prožil prostřednictvím své námahy a které získal svou krví v mnohých zápasech.

Také díky tomu je jeho učení založené na pravdě a naplněné samotnou pravdou. A díky tomu je také učení s věčným rozměrem.

Starec Georgios oceňuje na Janově věhlasném „Žebříku“ zejména tu skutečnost a velkou hodnotu, že „navzdory tomu, že byl napsán před mnoha staletími, je dodnes stále aktuální a velmi užitečný pro všechny věřící a celou naši Církev“.

Nehledě na skutečnost, že tato kniha je určena předně pro mnichy, není tomu tak absolutně. Ve své podstatě je napsána pro každého věřícího křesťana. Kéž by ji proto dobře znali i laici a četli ji, uvádí o. Georgios.

„Duch této knihy je nicméně určen pro všechny křesťany bez výjimky, neboť všichni křesťané,“ jak dodává starec Georgios, „byť nejsou mnichy, musejí vést duchovní zápas, musejí být askety, to znamená doslova se „cvičit“ ve ctnostech.“ Přesně o tom je také učení svatého Jana.

Pro mnichy, a to je již zbytečné připomínat, je tato kniha základem, „abecedou“ jejich mnišského života.

„Je nejen abecedou, ale přímo *univerzitní* příručkou jejich mnišského života. A proto je nanejvýš vhodné, aby měl každý mnich pod hlavou jako svůj polštář knihu „Žebřík“, ať je již začátečníkem, novicem, ať již strávil v mnišství pět nebo šedesát let. Janův Žebřík je totiž dílem velmi cenným a užitečným, ať už se jedná o jakýkoli stupeň mnišského života, na němž se mnich právě nachází.“

Starec Georgios v této části svého kázání poukazuje na jednu důležitou skutečnost. Ve své homilii se totiž zmiňuje o tom, že duchovní život každého člověka, a zde konkrétně laika čili křesťana žijícího ve světě, nesmí být zahálkou, nesmí být náhodným plynutím, v němž konáme jen to, jak se věci naskytnou, ale musí být naopak tento náš život veden podle jistých pravidel, doslova se vši „vědeckostí“.

„To znamená, že křesťan musí uvažovat nad tím, jak přesně bude vést zápas, jak uspěje v dosažení ctností, musí zkrátka dobře přemýšlet o tom, jak získá jednu

ctnost za druhou a jak se přiblíží k Bohu. Jednoduše řečeno, jde o to, aby se cílem jeho života stalo dosažení spásy čili jednota s Bohem a získání ctností.“

Starec Georgios tehdy radil všem přítomným poutníkům, kteří se v ten den ocitli za branami jeho monastýru, aby poznávali toto dílo, které udílí poznatky o základech křesťanského zápasu a cíli našeho duchovního života. A pokud by měli poutníci nějaké dotazy anebo nastalo nějaké nepochopení, pak je starec Georgios vybízel, aby znovu zavítali na Svatou Horu Athos a zeptali se místních otců, protože je nesmírně důležité, aby ve svém životě vedli duchovní zápas způsobem „Bohu milým“, aby jejich život nebyl ztracen v marnostech či nesprávném jeho vedení.

A v čem že spočívá zcela jistě nebezpečí?

„Je totiž možné, že se budeme nacházet uvnitř Církve, budeme se účastnit svatých bohoslužeb, přicházet k tajině Pokání, ale dílo naší spásy a duchovního života brát vážně nikterak nikdy nezačneme.“

Starec Georgios zde proto analogickým způsobem přirovnává duchovní život i k jiným profesím, povoláním a zájmům v životě člověka, v nichž také, chceme-li dosáhnout vysokých met a úspěchu,

usilujeme o jejich dokonalé poznání, ba dokonce dnes uvažujeme o pokračování našeho studia formou nástavby ve vzdělání či dokonce o odchodu z vlasti za studiem do zahraničí, jen abychom se stali úspěšnými a dokonalejšími.

„O co více je ale nutné, abychom doplnění v našem poznání a učení dosáhli také pro oblast naší spásy. Ano, něco jsme se již dozvěděli, něco jsme se naučili, o některých věcech jsme již něco zaslechli. Musíme však naše poznání ještě více

prohloubit, abychom pochopili, jaký je ve skutečnosti skutečný způsob naší spásy. A knihou, která nám v tomto snažení může pomoci a díky níž dosáhneme tohoto dodatečného vzdělání, tou je „Klimakos“ svatého Jana.“

Starec Georgios znovu opakuje slova, která již tolikrát vyřkl. A sice, že „Otcové Církve jsou Božím darem“. „Velkým Božím darem nám všem je také svatý Jan Klimakos, jehož osvítil Boží Duch. Kristus ho poslal, aby stanul uprostřed zástupu Učitelů naší Církve.“

Jen pohleďme, jak svatého Jana Sinajského ctí a chválí naše svatá Církev!

S jakou vážností Církev uznává jeho význam. Jak nás vede k ještě větší úctě jeho ctihodné osoby, nejen v den jeho svátku, nýbrž také v době velkopostní, tuto čtvrtou neděli svaté Čtyřicátnice. „Jako by (Církev) pravila, oslovující tak všechny křesťany, abychom vedli zápas, cvičili se ve ctnostech, abychom napodobovali naše svaté, kteří vykonali tak velký zápas za svou spásu,“ dodává starec Georgios.

„Ze srdce Vám proto přeji, aby svatý Bůh osvítil nás všechny, jak nás, mnichy, tak vás, ve světě žijící bratry, abychom se s horlivostí a posvátnou touhou chopili naší spásy. Nejen abychom dobře začali, ale také abychom pokračovali dále, aby nás poté nepřepadla lhostejnost, a my pak nezanechali našeho úsilí a ztratili tak vše, co jsme dosud získali. Nýbrž abychom zachovali naše zbožné úsilí, touhu vést zápas i nadále. Nyní tedy začínáme dobré dílo, začínáme nový program v našem duchovním životě. Neopouštějme tento náš úkol, aby nedopadl bezplodně. Naopak, pokračujme v něm s důsledností a zápalem, abychom získali dobré plody a dobré výsledky našeho snažení. Blahoslavení ti, kteří podnikají toto velké úsilí, neboť když dosáhnou konce svého života, zakusí radost, neboť jejich život nebyl promarněn, nebyl ztracen, protože vedli zápas, protože činili Boží vůli, protože učinili pokrok ve ctnostech, protože si svou dokonalou láskou zamilovali Boha a stejně tak dokonalou láskou si zamilovali také svého bližního. Díky tomu nyní očekávají, že získají věčné Království a budou v něm žít věčně spolu s Kristem, v nevěčném dni věčného života.“

„Nechť nám vždy svatý Jan Klimakos pomáhá.“

„Hodně sil na vaší cestě a ve vašem zápase, drazí Bratři!“

*Při příležitosti 4. Neděle Velkopostní sv. Jana Klimaka (6.4./25.3.),
Ve Velikém postu roku 2019 připravil Michal Dvořáček*

Dříve zveřejněné příspěvku k tématu sv. Jana Klimaka:

<http://pravoslavbrno.cz/z-myslenek-a-uceni-svateho-jana-sinajskeho-receneho-klimaka/>

<http://pravoslavbrno.cz/4-nedele-velikeho-postu-svateho-jana-klimakose-lestvicnika/>

<http://pravoslavbrno.cz/ohlednuti-za-3-a-4-tydnem-svate-ctyricatnice/>

<http://pravoslavbrno.cz/prednaska-o-monastyru-sv-kateriny-na-sinaji/>

Další užitečné zdroje:

<https://www.youtube.com/watch?v=TUFt7Ufg0Tw>

<https://www.youtube.com/watch?v=2IpnvpVslCQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=dzx7cK4xcsg>

<https://www.youtube.com/watch?v=sqeGWxwwGcc>

<https://www.youtube.com/watch?v=aFn4666zBac>

Hlavní bibliografický pramen:

(+) Αρχιμ. Γεώργιος (Καψάνης), Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος. Εις την Δ' Κυριακήν των Νηστειών (Του Αγίου Ιωάννου της Κλίμακος) (2006). In: *Ομιλίες σε εορτές του Τριώδιου και Περί Αρετών Γ' (των ετών 1981-1991)*. Έκδοσις Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 2015, s. 149-154. ISBN: 978-960-7553-36-2.